

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
LJUBLJANA

ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE

Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana

Tel: 01 513 07 22; faks: 01 513 07 41

E-naslov: damjana.iljas@lj.kgzs.si:

www.lj.kgzs.si

Štev.:

Ljubljana, 21. 6. 2017

Preprečevanje poletna suše v pridelavi nekaterih poljščin

❖ Poletna suša

Poletna suša je za poljščine bolj nevarna kot pomladanska. Pri pomladanski suši rastline lahko poiščejo vlago globlje v tleh, pri poletni pa tega niso več sposobne. Rastline, namreč zastavijo korenine glede na razmere v začetnem obdobju rasti. Če je takrat na razpolago dovolj vlage se ne »trudijo« z rastjo korenin v globino, temveč korenine razpostrejo bližje površju.

Potem pa nastopi pomanjkanje padavin in sušni stres. V času cvetenja in oblikovanja plodov namreč rastline potrebujejo največ hranil, ki so rastlinam dostopna raztopljeni v vodi. Če vode ni dovolj opazimo znake pomanjkanja dostopne vode na rastlinah.

❖ Znaki pomanjkanja vlage v tleh in v ozračju

so na rastlinah različni:

- Krompir : Rast se ustavi, ob ponovnih padavinah se zopet začne zato je kvaliteta pridelka neprimerna.
- Koruza: Rast se ustavi, rastline se lahko začnejo sušiti ali vegetirajo.
- Zrnate stročnice (npr soja): Rastline odmetavajo cvetove, rast se ustavi.
- Žita: Zgodaj se prične prisilno dozorevanje, po količini in kakovosti je pridelek slabši.

❖ Pomanjkanje padavin v poletnih dneh nekoliko omilimo s pravnimi agrotehničnimi ukrepi kot so:

- ▲ Izbira primernih tal (ko nastopi suša in imamo rastline posajene je ponavadi prepozno)
- ▲ Primeren kolobar in zagotavljanje primerne količine humusa oz. organske snovi v tleh (gnojenje z organskimi gnojili, podor)
- ▲ Setev na pomanjkanje vode manj občutljivih sort glavnih in naknadnih posevkov (krajša rastna doba, debela lupina, drugače oblikovanji listi).
 - Krompir:

http://www.kis.si/f/docs/Prodaja_slovenskih_sort_krompirja/SORTNI-IZB-2017.pdf

- **Koruza** : Pri sortah s krajšo rastno dobo in zgodnjem sajenju rastline prej zaključijo s cvetenjem, so nižje, potrebujejo manj vode, vročina v posevku je manjša in oploditev je boljša.
- **Žita**: Ozimne sorte s krajšo rastno dobo so manj občutljive, jare sorte sadimo čim dopušča vreme.
- **Zrnate stročnice**: (soja, fižol, volčji bob, grah za krmo, bob za krmo) Sadimo sorte, ki zgodaj cvetijo in hitreje zaključijo z rastjo.

- ▲ Okopavanje (preprečimo kapilarni dvig vode),
- ▲ Konzervirajoča obdelava tal po žetvi in direktna setev druge kmetijske kulture. (poletna ozelenitev)
- ▲ Namakanje: Z namakanjem moramo začeti pravočasno, s prepoznim namakanjem npr krompirišč naredimo več škode kot koristi. Tudi namakanje z rolomati ali zalivanje zrnatih stročnic s prevelikimi kapljicami (cisterne za gnojevko) lahko s trganjem cvetov naredi še večjo škodo.

❖ Visoke temperature v času cvetenja

Vemo, da ima pri nas večina za pridelavo semen gojenih poljščin in pri $T > 30^{\circ}\text{C}$ postane neplodna.

- Soja, bob in druge zrnate stročnice odvržejo cvetove
- Pri koruzi se zaradi visokih temperatur v posevku »zapeče« svila (laski) in oploditev ni možna.

❖ Bolezni

Proti tem boleznim bi se najlažje borili iz oroševanjem (hlajenjem z vodo) rastlin, za kar pa seveda potrebujemo vodo.

- V nasadih krompirja, čebule, zelja se pojavijo bolezni ki zahtevajo zmerno sušo in visoke temperature (to so npr. bolezni kot so razne pegavosti npr : črna pegavost krompirja (*Alternaria solani*) v krompiriščih, kjer so gomolji slabo prekriti z zemljo. Črna pegavost krompirja je bolezen ki »živi« v tleh, zato se vedno najprej pojavi na spodnjih listih.

Črna pegavost krompirja (znaki na listih in gomoljih) (vir:internet).

- Pri visokih temperaturah, na z dušikom pregnojenih tleh in tleh v nekoliko višjim pH, ter na poškodovanih rastlinah se na občutljivih sortah koruze lahko pojavi koruzna snet . Najboljše varstvo proti tej bolezni je dober kolobar (več let ni koruze) in saditev(setev) proti tej bolezni razkuženih (zaščitenih) semen.

Koruzna snet (vir: internet):

S koruzno snetjo okužena koruza ni najbolj primerna za prehrano goveda.

Vir: http://www.kgz-ptuj.si/datoteke/koruzna_bulava_snet2012.pdf

Pripravila:
Damjana Iljaš

Vodja odd. za kmetijsko svetovanje:
Tomaž Močnik

: